ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
CHRISTINE STIX-HACKL
της 28ης Ιουνίου 2005 [1]

I — Εισαγωγή

1. Στο πλαίσιο αυτής της πρώτης υποθέσεως που αφορά την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 1348/2000 του Συμβουλίου [2] (στο εξής: κανονισμός) το Δικαστήριο καλείται ουσιαστικά να διευκρινίσει τις έννομες συνέπειες που παράγει η γλωσσική ρύθμιση του κανονισμού αυτού, και ειδικότερα στην περίπτωση κατά την οποία ο αποδέκτης ενός επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγράφου κάνει χρήση του κατά το άρθρο 8 του κανονισμού δικαιώματός του να αρνηθεί την παραλαβή εφόσον το επιδοτέο ή κοινοποιητέο έγγραφο δεν είναι μεταφρασμένο στην επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους παραλαβής. Πρέπει να λεχθεί ευθύς εξαρχής ότι πρόκειται για διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως που αφορά πράξη του τίτλου IV της Συνθήκης ΕΚ και, ως εκ τούτου, διέπεται από το άρθρο 68 ΕΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 234 ΕΚ.

2. Για λόγους απλουστεύσεως και επιταχύνσεως της επιδόσεως και της κοινοποιήσεως δικαστικών και εξωδίκων εγγράφων [3], ο κανονισμός εισήγαγε, μεταξύ άλλων, μια απευθείας διαδικασία μεταξύ των αποκαλούμενων αρχών διαβιβάσεως και αρχών παραλαβής και θέσπισε συναφώς μια γλωσσική ρύθμιση προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα διαφορετικά συμφέροντα το ενάγοντος και του εναγομένου. Βάσει της ρυθμίσεως αυτής πρέπει η επίδοση ή κοινοποίηση –ακριβώς προς απλούστευση και επιτάχυνση της διαδικασίας– να είναι δυνατή ακόμη και στην περίπτωση που το επιδοτέο ή κοινοποιητέο έγγραφο δεν έχει μεταφραστεί· αντιθέτως, ο αποδέκτης έχει σε συγκεκριμένες περιπτώσεις [4] το δικαίωμα να

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

2 — Κανονισμός της 29ης Μαΐου 2000 περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων [εγγράφων] σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 160, σ. 37).

3 — Βλ. π.χ. την έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού: «Η αποτελεσματικότητα και η ταχύτητα των δικαστικών διαδικασιών στον αστικό τομέα συνεπάγεται την άμεση και ταχεία διαβίβαση δικαστικών και εξωδίκων εγγράφων μεταξύ τοπικών υπηρεσιών οριζομένων από τα κράτη μέλη» καθώς και την όγδοη αιτιολογική σκέψη: «Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του κανονισμού, η δυνατότητα άρνησης της επίδοσης ή της κοινοποίησης εγγράφων πρέπει να περιορίζεται σε εξαιρετικές καταστάσεις».

4 — Π.χ. στην περίπτωση που το έγγραφο δεν έχει συνταχθεί στη γλώσσα του κράτους μέλους παραλαβής ή σε γλώσσα του κράτους μέλους διαβιβάσεως την οποία κατανοεί ο αποδέκτης. Αυτή η γλωσσική ρύθμιση δεν παρέχει στον αποδέκτη ως προς το σημείο αυτό μεγάλη προστασία, δεδομένου ότι δεν ασκεί επιρροή η τυχόν άγνοιά του μίας εκ των δύο αυτών γλωσσών, όπως ορθώς τονίζει η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υπογραμμίζοντας ότι η σκοπούμενη με τον κανονισμό προστασία του αποδέκτη, σε σχέση με τη μετάφραση των εγγράφων, στηρίζεται σε μια τυποποιημένη θεώρηση των πραγμάτων, με συνέπεια να είναι νοητές περιπτώσεις κατά τις οποίες ο αποδέκτης να έχει δικαίωμα αρνήσεως παραλαβής μολονότι κατανοεί το περιεχόμενο του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου καθώς και περιπτώσεις κατά τις οποίες, αντιστρόφως, δεν έχει το δικαίωμα αυτό μολονότι δεν κατανοεί το περιεχόμενο της. Επί παραδείγματι, βλ. συναφώς Vanheukelen, «Le règlement n° 1348/2000 — Analyse et évaluation par un praticien du droit», in: *Ledroitprocessueletjudiciaireeuropéen –HetEuropeesgerechtelijkrechtenprocesrecht*, 2003, σ. 208, και την υποσημείωση 56 του άρθρου αυτού.

αρνηθεί την παραλαβή εγγράφου που δεν είναι μεταφρασμένο. Αυτό είναι το αντικείμενο της επίμαχης γλωσσικής ρυθμίσεως του άρθρου 8 του κανονισμού, από δε τη διατύπωση της διατάξεως αυτής δεν προκύπτουν οι έννομες συνέπειες που παράγει η –νόμιμη– άσκηση αυτού του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής. Τα ερωτήματα που υπέβαλε το Hoge Raad der Nederlanden αφορούν αυτές τις έννομες συνέπειες.

3. Μεταξύ άλλων, ερωτάται αν η πρώτη πράξη επιδόσεως ή κοινοποιήσεως μπορεί να παραγάγει έννομες συνέπειες παρά την άσκηση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, από ποιους κανόνες πρέπει να διέπεται η εκ των υστέρων διαβίβαση της ελλείπουσας μεταφράσεως. Πρόκειται προφανώς για ρυθμιστικό κενό του κανονισμού [5]. Η πρακτική σημασία των ερωτημάτων αυτών, τα οποία συνδέονται επίσης με το γενικότερο πρόβλημα της θεραπείας των ελαττωματικών διασυνοριακών επιδόσεων ή κοινοποιήσεων, είναι σημαντική [6].

5 — Είναι αναμφίβολο ότι το ζήτημα των έννομων συνεπειών που παράγει η νόμιμη άρνηση παραλαβής σκοπίμως δεν έχει ρυθμιστεί. Βλ. π.χ. την επεξηγηματική έκθεση επί της συμβάσεως για την επίδοση δικαστικών και εξωδίκων εγγράφων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως (ΕΕ 1997, C 261, σ. 26 επ.): «Η σύμβαση δεν προβλέπει καμία διάταξη σχετικά με τις νομικές συνέπειες που μπορεί να προκύψουν από την άρνηση παραλαβής [ενός εγγράφου] λόγω της γλώσσας που έχει χρησιμοποιηθεί και επαφίεται στα αρμόδια δικαστήρια να αποφασίσουν σχετικά.»

6 — Η θεωρία κάνει λόγο ενίοτε για «το δυσάρεστο πρόβλημα της θεραπείας ελαττωμάτων διασυνοριακών επιδόσεων». Βλ. π.χ. Stadler, «Förmilichkeit vor prozessualer Biligkeit bei Mängeln der internationaler Zustellung?», Anmerkung zu OLG Jena, 2 Μαΐου 2001 — 6 W 184/01, *IPRax 2002*, σ. 282. Βλ. επίσης Mignolet, «Le contenu des règles de procédure issues des règlements communautaires et leur sanction», στο: *Le droit processuel et judiciaire européen — Het Europees gerechtelijk recht en procesrecht*, 2003, σ. 329 με περαιτέρω παραπομπές.

II — Νομικό πλαίσιο

4. Το άρθρο 5 του κανονισμού προβλέπει:

«1. Η υπηρεσία διαβίβασης στην οποία κατατίθεται [το] προς διαβίβαση [έγγραφο] επισημαίνει στον αιτούντα ότι ο αποδέκτης μπορεί να αρνηθεί να παραλάβει [το έγγραφο] εφόσον δεν έχει συνταχθεί σε μία από τις γλώσσες που ορίζει το άρθρο 8.

2. Ο αιτών επιβαρύνεται με τυχόν έξοδα μετάφρασης πριν από τη διαβίβαση [του εγγράφου], υπό την επιφύλαξη μεταγενέστερης απόφασης δικαστηρίου ή αρμόδιας αρχής, η οποία καταλογίζει τη δαπάνη σε άλλο πρόσωπο.»

5. Το άρθρο 8 του κανονισμού προβλέπει, υπό την επικεφαλίδα «Άρνηση παραλαβής [του εγγράφου]», τα εξής:

«1. Η υπηρεσία παραλαβής ενημερώνει τον [αποδέκτη] ότι μπορεί να αρνηθεί την παραλαβή, εφόσον [το έγγραφο] που επιδίδεται ή κοινοποιείται δεν έχει συνταχθεί σε μια από τις ακόλουθες γλώσσες:

α) στην επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους παραλαβής ή, εάν αυτό το

κράτος έχει περισσότερες επίσημες γλώσσες, στην επίσημη ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του τόπου όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση ή η κοινοποίηση,

ή

β) σε γλώσσα του κράτους μέλους διαβίβασης την οποία ο αποδέκτης κατανοεί.

2. Εάν η υπηρεσία παραλαβής πληροφορηθεί ότι ο αποδέκτης αρνείται να παραλάβει [το έγγραφο] σύμφωνα με την παράγραφο 1, ενημερώνει αμέσως την υπηρεσία διαβίβασης, μέσω της έντυπης βεβαίωσης που προβλέπεται στο άρθρο 10, και επιστρέφει την αίτηση και [τα έγγραφα] των οποίων ζητείται η μετάφραση.»

6. Όσον αφορά την ημερομηνία επιδόσεως ή κοινοποιήσεως, το άρθρο 9 του κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 8, η ημερομηνία της επίδοσης ή της κοινοποίησης [ενός εγγράφου], κατ' εφαρμογή του άρθρου 7, είναι η ημερομηνία κατά την οποία [το έγγραφο] επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής.

2. Όταν όμως στα πλαίσια κινηθείσας ή εκκρεμούσας διαδικασίας στο κράτος μέλος προέλευσης, ένα έγγραφο πρέπει να επιδοθεί ή να κοινοποιηθεί εντός τακτής προθεσμίας, λαμβάνεται υπόψη για τον αιτούντα η ημερομηνία που καθορίζεται από το δίκαιο του κράτους αυτού.

3. Ένα κράτος μέλος δύναται να παρεκκλίνει των παραγράφων 1 και 2, για μια μεταβατική περίοδο πέντε ετών και για δέοντες λόγους.

Το κράτος μέλος μπορεί να ανανεώνει την παρέκκλιση αυτή ανά πενταετία, για λόγους που συνδέονται με το νομικό του σύστημα. Το κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή για το περιεχόμενο αυτής της παρέκκλισης και τους σχετικούς όρους.»

7. Το άρθρο 19 του κανονισμού αφορά την ερημοδικία του εναγομένου και προβλέπει:

«1. Όταν πρέπει να διαβιβασθεί εισαγωγικό δίκης έγγραφο ή [άλλο ισοδύναμο έγγραφο] σε άλλο κράτος μέλος με σκοπό την επίδοση ή την κοινοποίηση βάσει του παρόντος κανονισμού και ο εναγόμενος ερημοδικήσει, ο δικαστής υποχρεούται να αναστείλει την έκδοση απόφασης μέχρις ότου διαπιστωθεί:

α) ότι [το έγγραφο] επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε με τον τρόπο που ορίζει το

δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής, όσον αφορά την επίδοση ή κοινοποίηση [εγγράφων] στα πλαίσια διαδικασιών εντός του κράτους αυτού κατά προσώπων ευρισκομένων στην επικράτειά του, ή

β) ότι [το έγγραφο] επιδόθηκε πράγματι στον εναγόμενο ή στην κατοικία του με άλλο τρόπο, προβλεπόμενο από τον παρόντα κανονισμό,

καθώς και ότι, και στη μία περίπτωση και στην άλλη, η επίδοση, η κοινοποίηση ή η παράδοση έγιναν εγκαίρως, ώστε ο εναγόμενος να είναι σε θέση να αμυνθεί.»

III — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

8. Αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας είναι διαφορά η οποία έφθασε ενώπιον των ολλανδικών δικαστηρίων μεταξύ του γερμανικής ιθαγένειας ενάγοντος Götz Leffler (στο εξής: G. Leffler), ο οποίος είναι κάτοικος Κάτω Χωρών, και της εδρεύουσας στη Γερμανία εταιρίας Berlin Chemie AG (στο εξής: Berlin Chemie), η οποία είναι εταιρία γερμανικού δικαίου.

9. Ο G. Leffler υπέβαλε στις 21 Ιουνίου 2001, στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον του Rechtbank Arnhem, αίτηση για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων προκειμένου να ακυρωθούν ή, επικουρικώς, να αρθούν διάφορες εις βάρος του επιβληθείσες κατασχέσεις.

10. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με διάταξη της 13ης Ιουλίου 2001. Κατά της διατάξεως αυτής ο G. Leffler άσκησε έφεση ενώπιον του Gerechtshof Arnhem. Κατόπιν αυτού, η Berlin Chemie κλήθηκε να παραστεί ενώπιον του Gerechtshof κατά τη δικάσιμο της 7ης Αυγούστου 2001.

11. Λόγω διαδικαστικής παραλείψεως, η Berlin Chemie έπρεπε να κληθεί εκ νέου στις 9 Αυγούστου 2001. Κατά την ορισθείσα δικάσιμο της 23ης Αυγούστου 2001 η Berlin Chemie δεν εμφανίστηκε.

12. Το Gerechtshof επιφυλάχθηκε να απαντήσει επί του αιτήματος του G. Leffler να εκδώσει απόφαση ερήμην της Berlin Chemie, δεδομένου ότι η κλήση δεν πληρούσε τις απαιτήσεις του ολλανδικού Wetboek von burgerlijke Rechtsvordering (ολλανδικού κώδικα πολιτικής δικονομίας) και του κανονισμού.

13. Με κλήση της 7ης Σεπτεμβρίου 2001 η Berlin Chemie κλήθηκε εκ νέου να παραστεί ενώπιον του Gerechtshof κατά τη δικάσιμο της 9ης Οκτωβρίου 2001. Και πάλι η Berlin Chemie δεν εμφανίστηκε κατά την ορισθείσα δικάσιμο.

14. Το Gerechtshof επιφυλάχθηκε και πάλι να εκδώσει απόφαση ερήμην της Berlin Chemie μέχρις ότου προσκομιστούν τα έγγραφα από τα οποία θα προέκυπτε ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 19 του κανονισμού όσον αφορά την επίδοση ή την κοινοποίηση. Τα έγγραφα αυτά προσκομίστηκαν ενώπιον του Gerechtshof κατά τη δικάσιμο της 4ης Δεκεμβρίου 2001.

15. Με απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2001 απορρίφθηκε η αίτηση του G. Leffler και, μεταξύ άλλων, το αίτημά του να εκδοθεί απόφαση ερήμην της Berlin Chemie με το σκεπτικό ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις του άρθρου 8 του κανονισμού.

16. Κατά της ανωτέρω αποφάσεως ο G. Leffler άσκησε αναίρεση ενώπιον του Hoge Raad der Nederlanden. Υποστήριξε ότι το Gerechtshof θα έπρεπε σε κάθε περίπτωση να εκδώσει απόφαση ερήμην της Berlin Chemie, επικουρικώς δε να ορίσει νέα δικάσιμο και να διατάξει να κλητευθεί η Berlin Chemie κατά την ορισθείσα δικάσιμο, διορθώνοντας τις τυχόν παραλείψεις της προηγούμενης κλήσεως.

17. Το Hoge Raad der Nederlanden φρονεί ότι ούτε από το άρθρο 8 ούτε από κάποια άλλη διάταξη του κανονισμού προκύπτουν οι έννομες συνέπειες που παράγει η περιγραφόμενη στο άρθρο 8, παράγραφος 1, άρνηση του αποδέκτη του εγγράφου να το παραλάβει. Από τα ανωτέρω το αιτούν δικαστήριο συνάγει ότι υπάρχουν ουσιαστικά δύο ερμηνευτικές δυνατότητες, αφενός, να διορθωθούν οι παραλείψεις της ελαττωματικής επιδόσεως ή κοινοποιήσεως και, αφετέρου, να θεωρηθεί η ελαττωματική επίδοση ή κοινοποίηση ως μη πραγματοποιηθείσα.

18. Ως εκ τούτου, το Hoge Raad der Nederlanden, με διάταξή του της 17ης Οκτωβρίου 2003, η οποία περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 20 Οκτωβρίου 2003, υπέβαλε στο Δικαστήριο, βάσει του άρθρου 234 ΕΚ, τα ακόλουθα ερωτήματα για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως:

«1) Πρέπει το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε περίπτωση αρνήσεως του αποδέκτη να παραλάβει το έγγραφο για τον λόγο ότι δεν έχει τηρηθεί η σχετική με γλωσσικά ζητήματα διάταξη αυτή, υφίσταται για τον αποστολέα δυνατότητα διορθώσεως της παραλείψεως;

2) Αν στο πρώτο ερώτημα δοθεί αρνητική απάντηση, πρέπει η άρνηση παραλαβής του εγγράφου να έχει την έννομη συνέπεια ότι ουδεμία ισχύ έχει η κοινοποίηση;

3) Αν η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι καταφατική:

α) Εντός ποιας προθεσμίας και κατά ποιον τρόπο η μετάφραση πρέπει να γνωστοποιηθεί στον αποδέκτη; Ισχύουν για τη διαβίβαση της μεταφράσεως οι απαιτήσεις που ο κανονισμός θέτει για την επίδοση και κοινοποίηση εγγράφων ή είναι ελεύθερος ο τρόπος αποστολής;

β) Έχει το εθνικό δικονομικό δίκαιο εφαρμογή όσον αφορά τη δυνατότητα διορθώσεως της παραλείψεως;»

IV — Νομική εκτίμηση

Α — *Γενικές παρατηρήσεις επί του κανονισμού*

1) Επί του ρυθμιστικού σκοπού του κανονισμού

19. Σκοπός του κανονισμού είναι κυρίως η βελτίωση και επιτάχυνση της διαβιβάσεως μεταξύ των κρατών μελών δικαστικών και εξωδίκων εγγράφων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις οι οποίες επιδίδονται ή κοινοποιούνται εντός άλλου κράτους μέλους [7]. Σκοπός αυτής της καλύτερης και ταχύτερης διαβιβάσεως των εγγράφων είναι να εξυπηρετείται έμμεσα η «καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς» [8].

20. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η επίδοση και η κοινοποίηση εγγράφων βρίσκεται στο πεδίο συγκρούσεως μεταξύ των αρχών της παροχής δικαστικής προστασίας [9], της προστασίας του εναγομένου [10] και της οικονομίας της δίκης [11]. Ως εκ τούτου, η επίτευξη των ανωτέρω σκοπών φαίνεται προβληματική, δεδομένου ότι η επιτάχυνση της διαβιβάσεως των εγγράφων ενδέχεται να συνεπάγεται ορισμένες ρωγμές στην προστασία του εναγομένου, π.χ. στην περίπτωση που δεν διασφαλίζεται πλέον ότι ο εναγόμενος μπορεί να προετοιμάσει κατά τρόπο αποτελεσματικό την άμυνά του είτε για γλωσσικούς, χρονικούς ή άλλους λόγους. Ωστόσο, η προστασία του εναγομένου δεν πρέπει να έχει πάλι ως αποτέλεσμα το να στερείται ο ενάγων του νόμιμου δικαστή του, π.χ. διότι ο εναγόμενος μπορεί να ματαιώσει την επίδοση ή την κοινοποίηση.

21. Επιπλέον, τίθεται το ζήτημα της εθνικής κυριαρχίας το οποίο καθιστά αναγκαία, μεταξύ άλλων, μία απόφαση σχετικά με το κατά πόσον ένα κράτος είναι διατεθειμένο να μη χρησιμοποιεί τους «τυπικούς» τρόπους επιδόσεως ή κοινοποιήσεως –ευνοώντας τους σύγχρονους τρόπους επιδόσεως ή κοινοποιήσεως όπως είναι π.χ. η ταχυδρομική επίδοση ή κοινοποίηση– [12], ήτοι κατά

7 — Βλ., μεταξύ άλλων, τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 2).

8 — Δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού.

9 — Και μάλιστα ακριβώς κατά την έννοια του δικαιώματος στον νόμιμο δικαστή σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ).

10 — Κατά την έννοια της προασπίσεως των δικαιωμάτων άμυνας. Κατ' ακρίβειαν, το άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο α', ΕΣΔΑ ορίζει ότι «παν πρόσωπον κατηγορούμενον [...] [έχει δικαίωμα] όπως πληροφορηθή, εν τη βραχυτέρα προθεσμία *εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί* και εν λεπτομερεία την φύσιν και τον λόγον της εναντίον του κατηγορίας» (η υπογράμμιση δική μου).

11 — Βλ. την εισαγωγική διατύπωση του Heß: «Die Zustellung von Schriftstücken im europäischen Justizraum», *NJW 2001*, σ. 15.

12 — Το επιχείρημα περί κρατικής κυριαρχίας –π.χ. στο πλαίσιο διαβιβάσεως μέσω κρατικών αρχών– μπορεί, όπως είναι αυτονόητο, να συμπληρωθεί και με άλλα στοιχεία: η ταχυδρομική επίδοση ή κοινοποίηση στο πλαίσιο των διεθνών νομικών σχέσεων δεν αποτελεί μόνον κατάργηση της υπηρεσιακής διαδικασίας επιδόσεως ή κοινοποιήσεως, αλλά συνεπάγεται επίσης και μειωμένη προστασία για τον εναγόμενο, εφόσον δεν διασφαλίζεται ότι η έγκυρη επίδοση ή κοινοποίηση σε σχέση με τη γλώσσα στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο προϋποθέτει την πραγματική γνώση του περιεχομένου του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου.

πόσον ένα κράτος είναι διατεθειμένο να ενεργήσει ως «βοηθός εκπληρώσεως» ενός άλλου κράτους κατά την επίδοση ή κοινοποίηση ορισμένων εγγράφων.

22. Επομένως, η κατά τρόπο λειτουργικό ρύθμιση των κανόνων περί επιδόσεως ή κοινοποιήσεως στο πλαίσιο των διακρατικών νομικών σχέσεων απαιτεί τη στάθμιση αυτών των αντικρουόμενων συμφερόντων.

23. Η στάθμιση αυτή είναι κατά μείζονα λόγο αναγκαία δεδομένου ότι αφορά έννομα αγαθά τα οποία προστατεύονται βάσει των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου. Στο σημείο αυτό αρκεί απλώς να υπομνηστεί ότι οι διατάξεις του παραγώγου κοινοτικού δικαίου και, ως εκ τούτου, οι σκοποί του πρέπει, κατά πάγια νομολογία, να ερμηνεύονται, όσο το δυνατόν, κατά τρόπο σύμφωνο με τη Συνθήκη ΕΚ και τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου [13].

24. Οι γενικές αρχές του δικαίου περιλαμβάνουν ειδικότερα τα θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία πρέπει, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, να κατοχυρώνονται [14]. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και τα στοιχεία τα οποία προκύπτουν από τις συμβάσεις του διεθνούς δικαίου σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου, στη σύναψη των οποίων μετείχαν τα κράτη μέλη ή στις οποίες προσχώρησαν. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ) [15], όπως προκύπτει και από το άρθρο 6, παράγραφος 2, ΕΕ.

25. Το Δικαστήριο ανέπτυξε από αυτό το προστατευτικό πεδίο, το οποίο οφείλει να διαφυλάσσει, την αρχή της δίκαιης δίκης [16], η οποία επιτάσσει μεν τη διεξαγωγή της δίκης όσο το δυνατόν ταχύτερα, αλλά δίδει ιδιαίτερη σημασία στην ισότητα των όπλων των διαδίκων. Ωστόσο, αυτό το προστατευτικό πεδίο περιλαμβάνει ταυτόχρονα και την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και, ως εκ τούτου, τις γενικές δικαιικές αρχές, την απαίτηση για δίκη ενώπιον του νόμιμου δικαστή (άρθρο 6, παράγραφος 1) και το δικαίωμα δικαστικής ακροάσεως (άρθρο 6, παράγραφος 3). Οι διατάξεις του κανονισμού πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως των ανωτέρω αρχών, αφού μάλιστα πρόκειται για κανονισμό που αφορά το δικονομικό δίκαιο, σκοπός δε του δικονομικού δικαίου είναι ακριβώς η διασφάλιση της σταθμίσεως των συμφερόντων των διαδίκων. Επομένως, υπερισχύει η εφαρμογή του κανονισμού ακριβώς διότι επιδιώκει τη στάθμιση των συμφερόντων των διαδίκων, πράγμα το οποίο επιβεβαιώνεται και από τις νομοπαρασκευαστικές εργασίες.

2) Επί των νομοπαρασκευαστικών εργασιών του κανονισμού

26. Η προστασία του ημεδαπού ενάγοντος από μία δυσχερή επίδοση ή κοινοποίηση στην αλλοδαπή –ιδίως μέσω της νομικής κατασκευής της πλασματικής επιδόσεως ή

13 — Βλ. μόνον τις αποφάσεις της 25ης Νοεμβρίου 1986, 201/85 και 202/85, Klensch κ.λπ. (Συλλογή 1986, 3477, σκέψη 21), της 21ης Μαρτίου 1991, C-314/89, Rauh, (Συλλογή 1991, σ. I-1647, σκέψη 17), και της 28ης Ιανουαρίου 1999, C-181/96, Wilkens (Συλλογή 1999, σ. I-399, σκέψη 19).

14 — Βλ., αντί πολλών, την απόφαση της 28ης Μαρτίου 2000, C-7/98, Krombach (Συλλογή 2000, σ. I-1935, σκέψη 25).

15 — Βλ. την απόφαση της 15ης Μαΐου 1986, 222/84, Johnston (Συλλογή 1986, σ. 1651, σκέψη 18). Βλ. επίσης την απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1975, 36/75, Rutili (Συλλογή τόμος 1975, σ. 367, σκέψη 32).

16 — Απόφαση Krombach (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 14), σκέψη 26.

κοινοποιήσεως– βρισκόταν στο προσκήνιο του διεθνούς δικονομικού δικαίου [17]. Λόγω της υψηλής περιωπής της οποίας απολαύει στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου η έννοια της κρατικής κυριαρχίας, η επίδοση ή η κοινοποίηση στο πλαίσιο των διεθνών έννομων σχέσεων, μέχρις ότου βρεθούν ιδιαίτεροι τρόποι προς τούτο, ήταν δυνατή μόνο διά της διπλωματικής οδού, και τούτο σε ελάχιστες περιπτώσεις.

27. Το σύστημα αυτό συμπληρώθηκε με διεθνείς συμφωνίες, πράγμα το οποίο ουδόλως εκπλήσσει λόγω της συνάφειας του θέματος αυτού προς την έννοια της κρατικής κυριαρχίας. Με αυτού του είδους τις συμφωνίες προβλέφθηκαν διαδικασίες για τη διεθνή επίδοση και κοινοποίηση εγγράφων, ωστόσο ταυτόχρονα δεν ελήφθη επαρκώς πρόνοια σε σχέση με την αποτελεσματικότητά τους, κυρίως λόγω του απαιτούμενου σεβασμού της κρατικής κυριαρχίας.

28. Ως πρότυπο –και στο πλαίσιο της εναρμονίσεως σε ευρωπαϊκό επίπεδο του δικαίου περί επιδόσεων– χρησιμοποιήθηκε η Σύμβαση της Χάγης (στο εξής: Σύμβαση της Χάγης) του 1965. Η σύμβαση αυτή βελτίωσε, αφενός, το παραδοσιακό σύστημα επιδόσεων διά της διπλωματικής οδού με την πρόβλεψη της δυνατότητας επιδόσεως μέσω κεντρικών κρατικών αρχών και, αφετέρου, έλαβε υπόψη της το συμφέρον του εναγομένου και όρισε, μεταξύ άλλων, με τα άρθρα της 15 επ., ότι απόφαση ερήμην του εναγομένου μπορεί να εκδοθεί μόνον εφόσον βεβαιώνεται ότι το προς επίδοση έγγραφο πράγματι περιήλθε στον εναγόμενο και ότι του παρασχέθηκε επαρκής χρόνος για την προετοιμασία του.

29. Στον ευρωπαϊκό νομικό χώρο ο συντονισμός του δικονομικού ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών καθώς και η διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των δικαστικών αποφάσεων αποτέλεσε αντικείμενο της Συμβάσεως των Βρυξελλών της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 [18]. Ωστόσο, ως προς τη διαβίβαση διαδικαστικών εγγράφων, η Σύμβαση των Βρυξελλών περιορίστηκε, με το άρθρο IV του πρόσθετου πρωτοκόλλου της, σε μια απλή παραπομπή στην προ ολίγων ετών συναφθείσα Σύμβαση της Χάγης.

30. Χρειάστηκε η διαπίστωση ότι η επίδοση αποτελεί πρόσκομμα στην ελεύθερη κυκλοφορία των δικαστικών αποφάσεων στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς [19] προκειμένου να καταστεί δυνατή μία νέα πολιτική πρωτοβουλία. Στη συνάφεια αυτή πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι και στο πλαίσιο των ενδοκοινοτικών νομικών σχέσεων η επίδοση ενός εγγράφου υπόκειται σε διπλό δικαστικό έλεγχο: κατ' αρχάς στο πλαίσιο της διαγνωστικής δίκης όσον αφορά τη δυνατότητα εκδόσεως αποφάσεως ενδεχομένως ερήμην του εναγομένου, στην περίπτωση που π.χ. ο

17 — Βλ. συναφώς τις αναλύσεις του Heß στο πλαίσιο του συγκριτικού δικαίου, όπ.π., σ. 16 επ.

18 — Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 24), με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1), με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1989, L 285, σ. 1) και με τη Σύμβαση της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας (ΕΕ 1997, L 15, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών).

19 — Βλ. Heß, όπ.π., σ. 17 επ. και τις παρατιθέμενες εκεί πηγές.

(αλλοδαπός) εναγόμενος δεν εμφανιστεί κατά την ορισθείσα δικάσιμο, αλλά και στη συνέχεια στο πλαίσιο της αναγνωριστικής δίκης, εφόσον πρέπει να αναγνωριστεί σε άλλο κράτος η ερήμην του εναγομένου εκδοθείσα απόφαση [20]. Σε αμφότερες τις δίκες μπορεί να εξετασθεί η ύπαρξη τυχόν ελαττωμάτων των επιδόσεων, με τις αντίστοιχες καθυστερήσεις και τις εντεύθεν προκύπτουσες αβεβαιότητες ή αντιφάσεις.

31. Το Συμβούλιο, με πράξη της 21ης Μαΐου 1997 [21], εξέδωσε τη σύμβαση σχετικά με την επίδοση και την κοινοποίηση δικαστικών και εξώδικων εγγράφων εντός των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις και κάλεσε τα κράτη μέλη να κυρώσουν τη σύμβαση βάσει των συνταγματικών διατάξεών τους.

32. Ο κανονισμός στηρίζεται ουσιαστικά στην ανωτέρω σύμβαση η οποία δεν τέθηκε σε ισχύ, διότι η Συνθήκη του Άμστερνταμ εισήγαγε, διά της κοινοτικοποιήσεως εκείνων των τμημάτων του αποκαλούμενου τρίτου πυλώνα τα οποία αφορούν τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, νέους κανόνες αρμοδιότητας με τα άρθρα 61 ΕΚ και 65 ΕΚ. Κατόπιν αυτού, η σύμβαση κατέστη παρωχημένη. Ωστόσο, το περιεχόμενο των διατάξεων είναι σχεδόν ταυτόσημο [22] και, ως εκ τούτου, ο κανονισμός πρέπει να ερμηνεύεται λαμβανομένης δεόντως υπόψη της συμβάσεως και της επεξηγηματικής εκθέσεως [23].

33. Η γλωσσική ρύθμιση του άρθρου 8, παράγραφος 1, της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως αντιστοιχεί στη γλωσσική ρύθμιση του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού. Ενόψει της επιδιωκόμενης επιταχύνσεως της διαβιβάσεως των εγγράφων, το άρθρο αυτό καθιστά δυνατή –μεταξύ άλλων και για την εξοικονόμηση μεταφραστικών δαπανών [24]– την επίδοση σε γλώσσα η οποία δεν είναι επίσημη γλώσσα του κράτους παραλαβής, ήτοι στη γλώσσα του κράτους διαβιβάσεως, εφόσον η γλώσσα αυτή μπορεί να κατανοηθεί από τον αποδέκτη του εγγράφου. Το πεδίο εφαρμογής αυτής της γλωσσικής ρυθμίσεως είναι προφανές ότι αποτέλεσε αντικείμενο διαμάχης κατά τις διαπραγματεύσεις: αφενός, η Γαλλική Δημοκρατία, μεταξύ άλλων, ζήτησε να υπάρξει μία όσο το δυνατόν μεγαλύτερη εναρμόνιση των διατάξεων περί επιδόσεως, ενώ άλλα κράτη, όπως π.χ. η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της

20 — Άρθρο 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

21 — ΕΕ 1997, C 261, σ. 1 (στο εξής: Ευρωπαϊκή Σύμβαση περί επιδόσεων). Το Συμβούλιο έλαβε εις γνώσιν του την ημέρα της συνάψεως της συμβάσεως την επεξηγηματική έκθεση επί της συμβάσεως (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 5). Αυτή η επεξηγηματική έκθεση βρίσκεται στη σελίδα 26 του ανωτέρω τεύχους της Επίσημης Εφημερίδας.

22 — Βλ. π.χ. την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού: «Πρέπει να εξασφαλιστεί ότι θα δοθεί συνέχεια στα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν στο πλαίσιο της σύναψης της σύμβασης. Συνεπώς, το ουσιαστικό περιεχόμενό της περιλαμβάνεται σε μεγάλη έκταση στον παρόντα κανονισμό.»

23 — Η υποδοχή της συμβάσεως –και αντιστοίχως του κανονισμού– από τη θεωρία ήταν εν γένει επικριτική, ιδίως διότι δεν αφίσταται του ρυθμιστικού μοντέλου των διακρατικών αιτήσεων παροχής δικαστικής συνδρομής –ήτοι δεν αφίσταται του τυπικού τρόπου επιδόσεως που προβλέπει η ευρωπαϊκή σύμβαση περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως– και, ως εκ τούτου, βάσει των άρθρων 2 έως 11 του κανονισμού, αυτός ο τυπικός τρόπος επιδόσεως τίθεται στο επίκεντρο του κανονισμού αυτού. Βλ. π.χ. Heß (παρατίθεται στην υποσημείωση 11), σ. 15 (σ. 21 επ.), Gsell, «Direkte Postzustellung an Adressaten im EU-Ausland nach neuem Zustellungsrecht», *EWS 2002*, σ. 115 (116), Cordopatri, «Note sul regolamento CE 1348/2000», στο *Giurisprudenzadimerito*, τόμος XXXVI (2004), σ. 10, 2141 (2153), και Frigo, «La disciplina comunitaria della notificazione degli atti in materia civile e commerciale: il regolamento (CE) 1348/2000», *Dirittoprocessualecivileecommercialecomunitario*, 2004, σ. 117 (σ. 157).

24 — Meyer, «Europäisches Übereinkommen über die Zustellung», *IPRax 1997*, σ. 401 (σ. 403).

Γερμανίας, τάχθηκαν υπέρ της επιλύσεως των σχετικών ζητημάτων από κάθε κράτος μέλος χωριστά. Τελικώς, επελέγη μια μέση οδός [25].

Β — *Επί των προδικαστικών ερωτημάτων*

1) Εισαγωγικές παρατηρήσεις επί της πορείας της έρευνας

34. Η διαβίβαση δικαστικών εγγράφων μεταξύ κρατών μελών συνεπάγεται στην πλειονότητα των περιπτώσεων γλωσσικά προβλήματα. Η αποτελεσματική άμυνα –και, ως εκ τούτου, σε τελευταία ανάλυση η προάσπιση των δικαιωμάτων άμυνας και η παροχή δικαστικής ακροάσεως– προϋποθέτει τη δυνατότητα γνώσεως του περιεχομένου του οικείου εγγράφου, πράγμα που με τη σειρά του ενδέχεται να απαιτεί τη μετάφρασή του.

35. Η επίδοση και η κοινοποίηση δικαστικών ή εξωδίκων εγγράφων στο πλαίσιο των ενδοκοινοτικών έννομων σχέσεων και βάσει της διαδικασίας των άρθρων 4 επ. του κανονισμού θέτει πρακτικά ζητήματα όχι μόνο λόγω της αναγκαίας συνεργασίας μεταξύ κρατικών αρχών από διαφορετικά κράτη μέλη, αλλά και σε σχέση με τα γλωσσικά εμπόδια που πρέπει να υπερπηδηθούν. Επιπλέον, τίθενται ζητήματα νομικής φύσεως, τα οποία ενδέχεται να ανακύψουν, μεταξύ άλλων, λόγω μη εναρμονίσεως του δικονομικού δικαίου.

25 — Βλ. σημείο 2 της εισαγωγής της επεξηγηματικής εκθέσεως επί της συμβάσεως βάσει του άρθρου Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με την επίδοση και κοινοποίηση δικαστικών και εξωδίκων εγγράφων στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 5).

36. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού, του οποίου η ερμηνεία ζητείται από το Δικαστήριο, θέτει μία γλωσσική ρύθμιση η οποία συνιστά ως προς το σημείο αυτό απλοποίηση, δεδομένου ότι δεν προβλέπει ως γενικό κανόνα τη μετάφραση του διαβιβαστέου εγγράφου. Αυτό το πλεονέκτημα του αποστολέα του εγγράφου αντισταθμίζεται από το δικαίωμα του αποδέκτη να αρνηθεί την παραλαβή της βάσει της αρχής της ισότητας των όπλων. Ωστόσο, εφόσον γίνεται νόμιμη [26] χρήση αυτού του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής, είναι αναμφισβήτητο ότι ο κανονισμός δεν προβλέπει τις έννομες συνέπειες που παράγει η άσκηση του δικαιώματος αυτού [27].

37. Καθ' ο μέτρο το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, με το πρώτο ερώτημά του σχετικά με τη δυνατότητα διορθώσεως –η οποία προφανώς εννοείται ως εκ των υστέρων επίδοση ή κοινοποίηση της αρχικώς ελλείπουσας μεταφράσεως του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου, τίθεται κατ' αρχάς το ερώτημα αν αυτού του είδους η δυνατότητα διορθώσεως πρέπει να διέπεται από το κοινοτικό ή από το εθνικό δίκαιο.

26 — Στο σημείο αυτό παρέλκει η εξέταση του ζητήματος αν η νόμιμη άσκηση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής που προβλέπει το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού περιλαμβάνει μόνον τις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν υπάρχει μετάφραση του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου σε μία από τις γλώσσες που προβλέπει η εν λόγω διάταξη, ή αν απαιτείται επίσης εκτίμηση του αρμόδιου εθνικού δικαστή ως προς το αν πέραν αυτού η άσκηση του δικαιώματος μπορεί να θεωρηθεί ως καταχρηστική. Η διάταξη περί παραπομπής δεν περιέχει αντίστοιχα στοιχεία. Επίσης, η διάταξη περί παραπομπής δεν θίγει το ζήτημα του εφαρμοστέου μέτρου εκτιμήσεως σε σχέση με τις γλωσσικές γνώσεις στην περίπτωση που ο εναγόμενος –όπως στην περίπτωση της κύριας δίκης– είναι νομικό πρόσωπο. Σχετικά με αυτό και άλλα ζητήματα, βλ. Malan, «La langue de la signification des actes judiciaires ou les incertitudes du règlement sur la signification et la notification des actes judiciaires et extrajudiciaires», *Petites affiches της 17ηςΑπριλίου2003*, σ. 6.

27 — Βλ. ανωτέρω, σημείο 2.

38. Στην περίπτωση που πρέπει να εφαρμοστεί το εθνικό δίκαιο και στην περίπτωση που αυτό δεν προβλέπει τη δυνατότητα διορθώσεως, τότε θα πρέπει να εξετάζεται επιπλέον αν πρέπει να τεθούν ορισμένα όρια στη δικονομική αυτονομία του εκάστοτε κράτους μέλους βάσει της αρχής της αποτελεσματικότητας του κοινοτικού δικαίου.

39. Αντιθέτως, αν υπάρχει αυτού του είδους η δυνατότητα διορθώσεως κατά την προπεριγραφείσα έννοια, βάσει του εθνικού ή του κοινοτικού δικαίου, πρέπει ακολούθως να διευκρινίζεται με ποιον τρόπο μπορεί να θεραπευθεί η έλλειψη επιδόσεως ή κοινοποιήσεως. Ειδικότερα, ερωτάται ποιες συνέπειες παράγει αυτού του είδους η θεραπεία για τις προθεσμίες που τυχόν πρέπει να τηρηθούν.

2) Επί του ερωτήματος σχετικά με τις δυνητικές έννομες συνέπειες της νόμιμης αρνήσεως παραλαβής

α) Επιχειρήματα των μετεχόντων στη διαδικασία

40. Ο *G. Leffler* φρονεί ότι ειδικά η Σύμβαση της Χάγης[28] δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη για την ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού. Αντιθέτως, πρέπει να ληφθεί υπόψη η ευρωπαϊκή σύμβαση περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως[29] καθώς και η επεξηγηματική έκθεση που τη συνοδεύει. Ο G. Leffler υπενθυμίζει ότι ο αποδέκτης του εγγράφου έχει το δικαίωμα αρνήσεως παραλαβής και βάσει της εν λόγω συμβάσεως. Ωστόσο, από τη γραμματική διατύπωση της συμβάσεως αυτής δεν προκύπτουν οι έννομες συνέπειες που παράγει η άσκηση του δικαιώματος αυτού. Από την επεξηγηματική έκθεση επί της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως μπορεί να συναχθεί ότι αυτές οι έννομες συνέπειες πρέπει να προσδιορίζονται από το εθνικό δίκαιο. Επομένως, καθ' ο μέτρο το εθνικό δίκαιο προβλέπει κάποια δυνατότητα διορθώσεως, τούτο δεν αντιβαίνει στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού, λαμβανομένων υπόψη των τυχόν χρονικών περιορισμών που απορρέουν από το άρθρο 19 του κανονισμού.

41. Στην περίπτωση που το Δικαστήριο κλίνει υπέρ της αυτοτελούς ερμηνείας του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού, ο G. Leffler υποστηρίζει ότι σκοπός του κανονισμού είναι απλώς η προστασία του αποδέκτη από την επίδοση ή κοινοποίηση ενός ακατάληπτου για αυτόν εγγράφου το οποίο παράγει έννομες συνέπειες εις βάρος του. Αντιθέτως, η όλη διαδικασία δεν θα πρέπει να μπορεί να παραλύσει. Η απόλυτη ακυρότητα της μη πραγματοποιηθείσας για γλωσσικούς λόγους πρώτης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως βαίνει πέραν του αναγκαίου μέτρου προστασίας του εναγομένου.

42. Σφάλματα τα οποία δεν οφείλονται στον ενάγοντα, αλλά π.χ. στους μεταφραστές ή στο δικαστήριο, δεν μπορούν να έχουν ως συνέπεια να καθίσταται ανίσχυρη η νόμιμη αξίωση του ενάγοντος. Η τυχόν ακυρότητα θα είχε μεταξύ άλλων ως συνέπεια να απολέσει ο αποστολέας ορισμένες προθεσμίες, πράγμα το οποίο δεν μπορεί να δικαιολογηθεί κυρίως στις περιπτώσεις που αυτός δεν είναι υπεύθυνος για το σφάλμα. Στη συνάφεια αυτή, η παρεχόμενη με το άρθρο 19 του κανονισμού προστασία του εναγομένου είναι επαρκής.

28 — Προπαρατεθείσα στο σημείο 28.

29 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21.

43. Η *Berlin Chemie* προβάλλει προς αντίκρουση των ανωτέρω ότι η ακυρότητα της πρώτης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως που οφείλεται σε γλωσσικούς λόγους προκύπτει από τα άρθρα 7, 8 και 9 του κανονισμού. Τα όσα διαλαμβάνουν τα άρθρα αυτά περί «όλων των αναγκαίων σταδίων για την επίδοση ή την κοινοποίηση» και περί «αρνήσεως της παραλαβής [ενός εγγράφου]» συνηγορούν υπέρ της ακυρότητας της μη πραγματοποιηθείσας για γλωσσικούς λόγους επιδόσεως ή κοινοποιήσεως.

44. Η Berlin Chemie επικαλείται επίσης το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, σύμφωνα με το οποίο οι πράξεις τις οποίες ο εναγόμενος δεν κατανοεί δεν μπορούν να αναπτύξουν έννομες συνέπειες. Μια πράξη η οποία δεν παράγει έννομες συνέπειες δεν είναι «ιάσιμη», αλλά άκυρη και, ως εκ τούτου, χρήζει νέας επιδόσεως ή κοινοποιήσεως προκειμένου να παραγάγει έννομες συνέπειες. Επικουρικώς, η Berlin Chemie υποστηρίζει ότι ο ενάγων πρέπει σε κάθε περίπτωση να έχει μόνο μία φορά τη δυνατότητα να διορθώσει τυχόν παραλείψεις, ιδίως στην περίπτωση που έχει ενεργήσει άνευ δικαστικού παραστάτη.

45. Η *Επιτροπή* υποστηρίζει ότι ο κανονισμός πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως [30], δεδομένου ότι οι βασικές αρχές που διέπουν τη σύμβαση αυτή επαναλαμβάνονται στον κανονισμό. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι θεσμικές αλλαγές που επήλθαν μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ και της σταδιακής δημιουργίας ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

46. Από τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού προκύπτει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα νόμιμα συμφέροντα όλων των διαδίκων και ταυτόχρονα πρέπει να επιδιώκεται η απρόσκοπτη πρόοδος της δικαστικής διαδικασίας. Ο κανονισμός δίδει ιδιαίτερη έμφαση στην αποτελεσματικότητα και την ταχύτητα της δικαστικής διαδικασίας.

47. Όσον αφορά τη γλωσσική ρύθμιση του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η ρύθμιση αυτή στηρίζεται σε μία τυποποιημένη θεώρηση των πραγμάτων [31] και, ως εκ τούτου, η άρνηση παραλαβής δεν μπορεί να δικαιολογείται πάντοτε από επιτακτικούς λόγους προστασίας του εναγομένου.

48. Η Επιτροπή τονίζει επίσης ότι, σε περίπτωση μη τηρήσεως της γλωσσικής ρυθμίσεως, δεν υπάρχει υποχρέωση αρνήσεως παραλαβής. Από τον κανονισμό, ιδίως από το άρθρο του 8, παράγραφος 1 [32], δεν προκύπτει ότι το κύρος μιας επιδόσεως ή κοινοποιήσεως εξαρτάται από την τήρηση της γλωσσικής ρυθμίσεως.

30 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21.

31 — Βλ. ήδη ανωτέρω υποσημείωση 4.

32 — Η Επιτροπή τονίζει ρητώς ότι η δέκατη αιτιολογική σκέψη, σύμφωνα με την οποία «[...] η επίδοση ή η κοινοποίηση θα πρέπει να πραγματοποιείται στην επίσημη γλώσσα ή γλώσσες του τόπου όπου θα γίνει επίδοση ή κοινοποίηση ή σε άλλη γλώσσα του κράτους μέλους προέλευσης την οποία ο [αποδέκτης], κατανοεί» «[π]ροκειμένου να προστατευθούν τα συμφέροντα του [αποδέκτη],» έρχεται σε αντίφαση με το σαφές γράμμα του άρθρου 8 του κανονισμού.

49. Επομένως, από την ύπαρξη του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού δεν προκύπτει κατ' αρχάς κάποιο συμπέρασμα σχετικά με το κύρος της διαδικασίας επιδόσεως ή κοινοποιήσεως. Εντούτοις, η Επιτροπή φρονεί ότι η έλλειψη ρυθμίσεως σχετικά με τις συνέπειες από την άρνηση παραλαβής δεν οδηγεί κατ' ανάγκην στην εφαρμογή του εθνικού δικαίου, μολονότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι υπάρχουν ορισμένα στοιχεία προς την κατεύθυνση αυτή στις νομοπαρασκευαστικές εργασίες για τον κανονισμό.

50. Η Επιτροπή φρονεί ότι η τυχόν εφαρμογή διατάξεων του εθνικού δικαίου στη συνάφεια αυτή θα οδηγούσε σε ανομοιόμορφες έννομες συνέπειες εντός των κρατών μελών και, εντεύθεν, σε ανασφάλεια δικαίου.

51. Για τον λόγο αυτόν, η Επιτροπή προτείνει τον αυτοτελή καθορισμό των έννομων συνεπειών από την άρνηση παραλαβής, λαμβανομένου υπόψη του περιορισμένου πεδίου των αντίστοιχων βοηθημάτων προσανατολισμού στο κείμενο του ίδιου του κανονισμού.

52. Κατ' αρχάς, η Επιτροπή εκτιμά ότι η μη πραγματοποιηθείσα πρώτη επίδοση ή κοινοποίηση δεν πρέπει να έχει οποιαδήποτε έννομη συνέπεια, πράγμα το οποίο, κατά την άποψή της, θα ευνοούσε ωστόσο υπέρμετρα τον εναγόμενο, παρά την επιδιωκόμενη από τον ίδιο τον κανονισμό στάθμιση συμφερόντων. Επιχείρημα κατά της παραδοχής αυτού τους είδους της ακυρότητας αποτελεί επίσης η έλλειψη μιας αντίστοιχης σαφούς νομικής βάσεως. Τέλος, με τον τρόπο αυτό ο ενάγων χάνει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, το θεμελιώδες δικαίωμά του στον νόμιμο δικαστή.

53. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή φρονεί ότι το να έχει ο ενάγων τη δυνατότητα «θεραπείας» της μη πραγματοποιηθείσας πρώτης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως διά της εκ των υστέρων επιδόσεως ή κοινοποιήσεως της ελλείπουσας μεταφράσεως είναι σύμφωνο με το περιεχόμενο του κανονισμού, του οποίου ο σκοπός είναι η ομαλή εξέλιξη της δικαστικής διαδικασίας. Υπέρ της απόψεως αυτής συνηγορεί επίσης το γράμμα και το «effet utile» του άρθρου 8, παράγραφος 2, σύμφωνα με το οποίο «[...] η αίτηση καθώς και [τα έγγραφα] των οποίων η μετάφραση ζητείται πρέπει να επιστρέφονται».

54. Οι παρατηρήσεις της *Γερμανικής Κυβερνήσεως* στηρίζονται στην άποψη ότι σκοπίμως δεν υπήρξε στον κανονισμό, σε σχέση με τη γλωσσική ρύθμιση του άρθρου 8, παράγραφος 1, ρύθμιση σχετικά με τις έννομες συνέπειες. Τούτο προκύπτει από τις νομοπαρασκευαστικές εργασίες της προγενέστερης ρυθμίσεως που είχε θεσπιστεί με την ευρωπαϊκή σύμβαση περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως. Ως εκ τούτου, οι έννομες συνέπειες πρέπει να κρίνονται λαμβανομένης υπόψη και της αποφάσεως Lancray[33] και, ως εκ τούτου, και η δυνατότητα διορθώσεως βάσει της εθνικής νομοθεσίας.

33 — Απόφαση της 3ης Ιουλίου 1990, C-305/88, Lancray (Συλλογή 1990, σ. I-2725, σκέψεις 29 επ.).

55. Η *Φινλανδική Κυβέρνηση* συντάσσεται ουσιαστικά με τις αναπτύξεις της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Κατά την άποψή της, κυρίως από τις αιτιολογικές σκέψεις της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως προκύπτει ότι, όσον αφορά τις έννομες συνέπειες, θα πρέπει να εφαρμόζεται κατ' αρχήν το δίκαιο των κρατών μελών.

56. Η *Ολλανδική Κυβέρνηση* επικαλείται το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού, το οποίο προβλέπει ότι πρέπει να επιστρέφονται μόνον τα έγγραφα των οποίων ζητείται η μετάφραση, και συνάγει εξ αυτού ότι όσον αφορά το υπόλοιπο μέρος, το οποίο δεν επιστρέφεται, μπορεί να υπάρξει διόρθωση εφόσον η διαβίβαση έγινε κατά τρόπο σύμφωνο προς τον κανονισμό. Η δυνατότητα διορθώσεως προκύπτει επίσης από τις νομοπαρασκευαστικές εργασίες για το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού, δεδομένου ότι από την επεξηγηματική έκθεση επί του παρεμφερούς ως προς το σημείο αυτό άρθρου 8 της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως συνάγεται ότι η μη πραγματοποιηθείσα για γλωσσικούς λόγους πρώτη επίδοση ή κοινοποίηση μπορεί να διορθωθεί εντός εύλογης προθεσμίας.

57. Η *Πορτογαλική Κυβέρνηση* δέχεται μία παρεμφερή ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού και τονίζει επιπλέον ότι τυχόν δυσχέρειες σε σχέση με τη διαβίβαση εγγράφων πρέπει να επιλύονται στο πλαίσιο του πνεύματος καλόπιστης συνεργασίας μεταξύ των διαδίκων.

58. Αφετηρία των εκτιμήσεων της *Γαλλικής Κυβερνήσεως* είναι αντιθέτως το γεγονός ότι η προστασία του αποδέκτη της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως ίσταται στο επίκεντρο του κανονισμού, όπως τούτο προκύπτει ιδίως από τη δέκατη αιτιολογική σκέψη του[34]. Εντούτοις, συνεκτιμώντας τους σκοπούς του κανονισμού, η Γαλλική Κυβέρνηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού επιβάλλει στο πλαίσιο της δίκαιης σταθμίσεως των συμφερόντων να προβλέπεται στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου η δυνατότητα διορθώσεως της μη πραγματοποιηθείσας για γλωσσικούς λόγους πρώτης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως.

β) Νομική εκτίμηση

59. Όπως προαναφέρθηκε[35], πρέπει κατ' αρχάς να εξετασθεί αν το γεγονός ότι το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού δεν προβλέπει τις έννομες συνέπειες που παράγει η παράβασή του επιβάλλει ή επιτρέπει την εφαρμογή εθνικών νομοθετικών διατάξεων. Ακολούθως, πρέπει να εξεταστούν οι τυχόν υπάρχουσες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου σε σχέση με τις εν λόγω έννομες συνέπειες.

i) Επί της έννομης τάξεως που ασκεί επιρροή

60. Το αν οι έννομες συνέπειες από τη νόμιμη άσκηση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής που προβλέπει το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού πρέπει να καθορίζονται αποκλειστικά βάσει του εθνικού δικαίου εκ του λόγου ότι ο κανονισμός δεν περιέχει καμία ρητή ρύθμιση ως προς τις έννομες συνέπειες από την άσκηση του δικαιώματος αυτού αξίζει από πολλές απόψεις να ερευνηθεί.

34 — Βλ. ανωτέρω, υποσημείωση 32.

35 — Βλ. ανωτέρω σημείο 37.

61. Από τις νομοπαρασκευαστικές εργασίες για τον κανονισμό προκύπτει ότι οι εθνικές έννομες τάξεις για διάφορους λόγους αδυνατούν να επιλύσουν ζητήματα που αφορούν τη διεθνή επίδοση ή κοινοποίηση είτε προς την κατεύθυνση της αποτελεσματικής προόδου της διαδικασίας είτε προς την κατεύθυνση της επαρκούς προστασίας των νόμιμων συμφερόντων του ενάγοντος, αφενός, και του εναγομένου, αφετέρου. Ακόμη και διατάξεις του διεθνούς δικαίου έχουν αποδειχθεί ανεπαρκείς και, ως εκ τούτου, ήταν απαραίτητη η λήψη πρωτοβουλίας σε κοινοτικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, ο κανονισμός αποτελεί ένα ειδικό εργαλείο υπό τη μορφή της αποκεντρωμένης διαδικασίας των άρθρων 2 επ., το οποίο θα πρέπει να τυγχάνει μόνον αυτοτελούς ερμηνείας, ακόμη και στην περίπτωση, κατ' εξοχήν δε τότε, υπάρξεως τυχόν ρυθμιστικών κενών. Φρονώ ότι υπάρχει σαφής ρυθμιστική συνάφεια μεταξύ της αναγνωρίσεως ενός δικαιώματος –εν προκειμένω υπό τη μορφή ενός δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής– και των έννομων συνεπειών που παράγει η άσκηση του δικαιώματος αυτού.

62. Αυτή η ανάγκη αυτοτελούς ερμηνείας συγκεκριμένων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου μπορεί να αιτιολογηθεί και βάσει των σκοπών της οικείας ρυθμίσεως [36]. Σκοπός του κανονισμού είναι η ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης μέσα στον οποίο θα εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων [37]. Αυτός και μόνον ο σκοπός προϋποθέτει τη μεγαλύτερη δυνατή προσέγγιση των έννομων συνεπειών από την άσκηση δικαιωμάτων που απορρέουν από τον κανονισμό, διότι η διαφορετική ερμηνεία των έννομων συνεπειών θα οδηγούσε εντός της ευαίσθητης, υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, περιοχής του δικονομικού δικαίου σε αφόρητη ανασφάλεια δικαίου και σε κατακερματισμό.

63. Στην ίδια συνάφεια πρέπει περαιτέρω να ληφθεί υπόψη ότι, σύμφωνα με την τέταρτη αιτιολογική σκέψη, η ανάγκη εκδόσεως του κανονισμού αιτιολογείται από το γεγονός ότι οι στόχοι του δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς σε εθνικό επίπεδο. Η «καταφυγή» στο εθνικό δίκαιο για την πλήρωση των τυχόν ρυθμιστικών κενών θα αποτελούσε, σύμφωνα με όσα προελέχθησαν, ασυνέπεια.

64. Συναφώς, πρέπει επίσης να παρατηρηθεί ότι το δίκαιο των κρατών μελών ενδέχεται να μην επιτρέπει τη διόρθωση ή να ρυθμίζει διαφορετικά τις προϋποθέσεις της. Στην περίπτωση που ενδέχεται η εθνική έννομη τάξη να μην επιτρέπει τη διόρθωση, θα ετίθετο και πάλι σε κοινοτικό επίπεδο το ζήτημα σχετικά με τους περιορισμούς της δικονομικής αυτονομίας του εκάστοτε κράτους μέλους, π.χ. υπό τη μορφή της αρχής της αποτελεσματικότητας. Αυτή η «παράκαμψη» μέσω του εθνικού δικαίου μπορεί να αποφευχθεί, εφόσον ο κανονισμός –λαμβανομένου δεόντως υπόψη του περιορισμένου ρυθμιστικού αντικειμένου του– τύχει αυτοτελούς ερμηνείας σε σχέση με τις έννομες συνέπειες από τη νόμιμη άσκηση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής που προβλέπει το άρθρο του 8, παράγραφος 1.

36 — Το Δικαστήριο εφαρμόζει την πρακτική αυτή και σε άλλους τομείς του κοινοτικού δικαίου: αρκεί εν προκειμένω να υπομνησθεί π.χ. το γεγονός ότι το Δικαστήριο ερμήνευσε με την απόφασή του της 20ής Νοεμβρίου 2001, C-414/99 έως C-416/99, Davidoff κ.λπ. (Συλλογή 2001, σ. I-8691), κατά τρόπο αυτοτελή την –ακριβώς από το αστικό δίκαιο των κρατών μελών ειλημμένη– νομική έννοια της «συγκαταθέσεως» του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/104/ΕΟΚ, βάσει των σκοπών της οδηγίας αυτής. Βλ. επίσης –όσον αφορά τον κανονισμό– Mignolet (παρατίθεται στην υποσημείωση 6), σ. 352: «[...] l'objectif poursuivi par un instrument communautaire est déterminant lorsqu'il s'agit de sanctionner une règle de procédure qu'il établit».

37 — Βλ. την πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού.

65. Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι στο ρυθμιστικό πεδίο του κανονισμού εμπίπτουν όχι μόνον οι προϋποθέσεις της αρνήσεως παραλαβής των επιδοτέων ή κοινοποιητέων εγγράφων από τον αποδέκτη τους, αλλά και οι εντεύθεν απορρέουσες έννομες συνέπειες.

ii) Επί των πιθανών συνεπειών που παράγει η μη πραγματοποιηθείσα επίδοση ή κοινοποίηση λόγω της νόμιμης ασκήσεως του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής

66. Τίθεται το ερώτημα αν η επίδοση ή κοινοποίηση που δεν πραγματοποιήθηκε λόγω της νόμιμης ασκήσεως του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής του εγγράφου, βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού, πρέπει να κηρυχθεί εξ ολοκλήρου άκυρη, ή αν μπορεί να παραγάγει έννομες συνέπειες.

— Αποτελεί η μετάφραση του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου προϋπόθεση του κύρους της επιδόσεως ή κοινοποιήσεως;

67. Κατ' αρχάς πρέπει να τονιστεί ότι ούτε από τη διατύπωση ούτε από τη συστηματική διάρθρωση ούτε από τον σκοπό και το περιεχόμενο του κανονισμού προκύπτει ότι απαιτείται η μετάφραση του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου. Ωστόσο, αν η μετάφραση αυτή δεν θεωρηθεί ως προϋπόθεση του κύρους μιας επιδόσεως ή κοινοποιήσεως, δεν είναι κατανοητό με ποιον τρόπο η παράλειψή της μπορεί να θεωρηθεί ως λόγος ακυρότητας της πράξεως επιδόσεως ή κοινοποιήσεως [38].

68. Από τον κανονισμό δεν μπορεί να συναχθεί ότι υποχρεούται ο αιτών, ήτοι το πρόσωπο, προς το συμφέρον του οποίου γίνεται η επίδοση ή κοινοποίηση, να μεριμνήσει για τη μετάφραση του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου στη γλώσσα του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση [39].

69. Από το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού συνάγεται απλώς ότι η παράλειψη μεταφράσεως του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου αιτιολογεί την άσκηση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής από τον αποδέκτη. Επομένως, με την άσκηση ή τη μη άσκηση του δικαιώματος αυτού καθίσταται επομένως σαφές αν κατέστη ή όχι δυνατή η επίδοση ή η κοινοποίηση του οικείου εγγράφου.

70. Η αναφορά του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού στις «ενέργειες που απαιτούνται για την επίδοση ή την κοινοποίηση» δεν δικαιολογεί την παραδοχή ότι η παράλειψη μεταφράσεως σε μία από τις αναφερόμενες στο άρθρο 8, παράγραφος 1, γλώσσες έχει ως συνέπεια την απόλυτη ακυρότητα της αντίστοιχης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως. Με τη διάταξη αυτή ορίζεται

38 — Υπό το πρίσμα αυτό, η παράλειψη μεταφράσεως του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου δεν αποτελεί *ελάττωμα* της οικείας πράξεως επιδόσεως ή κοινοποιήσεως.

39 — Προς αυτή την κατεύθυνση, παραπέμποντας ωστόσο στη σύμβαση, Burgstaller, «Κεφάλαιο 81: Europäische Zustellungsverordnung»: *InternationalesZivilverfahrensrecht*, άρθρο 5, παράγραφος 1. Βλ., μεταξύ άλλων, το άρθρο 8 της επεξηγηματικής εκθέσεως επί της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως (προαναφερθείσα στην υποσημείωση 21): «ωστόσο, η σύμβαση δεν υποχρεώνει τον αιτούντα να διαβιβάσει [έγγραφο] το οποίο έχει συνταχθεί σε κάποια από τις προαναφερθείσες γλώσσες ή έχει μεταφραστεί σε αυτήν, αλλά επιτρέπει στον αποδέκτη να αρνηθεί την παραλαβή [του εγγράφου] με την αιτιολογία ότι δεν τηρήθηκαν οι προβλεπόμενες διατάξεις.»

απλώς ότι, σε σχέση με τον τρόπο της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως, κρίσιμο είναι κατ' αρχήν το δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής, χωρίς να θέτει εν αμφιβόλω το γεγονός ότι ο ίδιος ο κανονισμός δεν προβλέπει την υποχρέωση μεταφράσεως.

71. Και το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού είναι αντίθετο προς την παραδοχή ότι η παράλειψη μεταφράσεως σε μία από τις αναφερόμενες στο άρθρο 8, παράγραφος 1 γλώσσες οδηγεί σε απόλυτη ακυρότητας της αντίστοιχης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως. Εφόσον βάσει της διατάξεως αυτής πρέπει να επιστραφούν τα έγγραφα των οποίων ζητείται η μετάφραση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η πρώτη επίδοση ή κοινοποίηση, έστω και μη τηρουμένης της γλωσσικής ρυθμίσεως του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού, παράγει έννομες συνέπειες: εάν αυτό δεν συνέβαινε, δεν θα ήταν αναγκαίο να επιστραφούν τα έγγραφα που πρέπει να μεταφρασθούν –όχι όμως και τα λοιπά έγγραφα– στον αιτούντα, διότι αυτός θα ήταν ούτως ή άλλως υποχρεωμένος να διαβιβάσει τα προς μετάφραση έγγραφα, προκειμένου να παραχθούν με τον τρόπο αυτόν ορισμένες έννομες συνέπειες. Η τυχόν διάκριση των εννόμων συνεπειών υπό την έννοια ότι μόνον το μη επιστραφέν τμήμα παράγει έννομες συνέπειες, ενώ τα προς μετάφραση επιστραφέντα έγγραφα δεν παράγουν καμία έννομη συνέπεια, επ' ουδενί συνάδει με τον σκοπό της αποτελεσματικότητας που επιδιώκει ο κανονισμός.

72. Το ότι η απόλυτη ακυρότητα της –άνευ μεταφράσεως– πραγματοποιηθείσας πρώτης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως ουδόλως μπορεί να εναρμονιστεί με τους σκοπούς της αποτελεσματικότητας που επιδιώκει ο κανονισμός καθίσταται σαφές και σε ένα άλλο σημείο του κανονισμού– στο πλαίσιο της αποκαλούμενης διαδικασίας βελτιώσεως που προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού [40]. Από τη διάταξη αυτή μπορεί να συναχθεί ο νομικός συλλογισμός ότι η αδυναμία εκτελέσεως αιτήσεως επιδόσεως ή κοινοποιήσεως –πράγμα που μπορεί να συγκριθεί με την περίπτωση κατά την οποία γίνεται χρήση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής λόγω της ελλείψεως μεταφράσεως– δεν συνεπάγεται καθ' εαυτήν ότι η αίτηση επιδόσεως ή κοινοποιήσεως πρέπει να θεωρηθεί ως μηδέποτε, κατά την έννοια της ακυρότητας, υποβληθείσα. Αντιθέτως, πρέπει κατ' αρχάς να επιδιωχθεί η βελτίωσή της. Η επιστροφή των εγγράφων των οποίων η μετάφραση ζητείται από την υπηρεσία παραλαβής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού εντάσσεται στο πλαίσιο της ερμηνείας αυτής.

73. Επιχείρημα κατά της απόλυτης ακυρότητας της πρώτης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως λόγω της νόμιμης ασκήσεως του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής αποτελεί επίσης και το γεγονός ότι, όπως ορθώς τονίζει η Επιτροπή, δεν υπάρχει σαφές νομικό έρεισμα.

74. Επιπλέον, η αντίθετη άποψη θα εξαρτούσε την απόλυτη ακυρότητα της πρώτης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως από την τυχόν άσκηση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής από τον αποδέκτη –και όχι από την

40 — Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή «η υπηρεσία παραλαβής επικοινωνεί με το ταχύτερο μέσο με την υπηρεσία διαβίβασης, ζητώντας τα ελλείποντα στοιχεία ή πράξεις», στην περίπτωση που η αίτηση επιδόσεως ή κοινοποιήσεως δεν μπορεί να εκτελεστεί βάσει των διαβιβασθεισών πληροφοριών ή εγγράφων.

αντικειμενική τήρηση των γλωσσικών προϋποθέσεων– πράγμα το οποίο θα ευνοούσε και πάλι αποκλειστικά τον αποδέκτη του εγγράφου [41].

75. Ωστόσο, στη συνάφεια αυτή πρέπει να παρατηρηθεί ότι το δικαίωμα αρνήσεως παραλαβής εξυπηρετεί μεν την προστασία του αποδέκτη του εγγράφου, ωστόσο τούτο δεν σημαίνει ότι ο αποδέκτης μπορεί ή πρέπει να μπορεί, διά της αρνήσεως παραλαβής, να παραλύει τη δικαστική διαδικασία.

76. Το ότι δεν πρέπει να απολυτοποιείται η από γλωσσικής απόψεως προστασία του αποδέκτη του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου καθίσταται σαφές όχι μόνον από το γεγονός ότι η γλωσσική ρύθμιση του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού επέλεξε έναν τυποποιημένο τρόπο θεωρήσεως σε σχέση με τις γλωσσικές γνώσεις του οικείου αποδέκτη, αλλά και από το γεγονός ότι ο κανονισμός αναγνωρίζει πέραν του τυπικού τρόπου επιδόσεως ή κοινοποιήσεως βάσει των άρθρων του 2 επ. και άλλους –ισότιμους [42]— τρόπους επιδόσεως ή κοινοποιήσεως, όπως είναι μεταξύ άλλων η εξαιρετικά διαδεδομένη στην πράξη ταχυδρομική επίδοση ή κοινοποίηση [43]. Ωστόσο σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού εναπόκειται στο κράτος μέλος να καθορίσει τους όρους «υπό τους οποίους μπορεί να δεχθεί την επίδοση ή την κοινοποίηση δικαστικών εγγράφων με το ταχυδρομείο». Αφότου ελάχιστα μόνον κράτη μέλη [44] γνωστοποίησαν τους γλωσσικούς όρους τους, διευκρινίστηκε με την τρίτη ενημέρωση των ανακοινώσεων των κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού [45] ότι «το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος δεν έχει ανακοινώσει ιδιαίτερες γλωσσικές διατάξεις όσον αφορά το άρθρο 14 σημαίνει έμμεσα ότι ισχύουν οι γλωσσικές διατάξεις του άρθρου 8». Εντούτοις, δεν μπορεί να λεχθεί άνευ επιφυλάξεων το ποια βαρύτητα πρέπει να προσδοθεί στη δήλωση αυτή [46].

77. Ωστόσο, κατά την έννοια της δίκαιης σταθμίσεως των συμφερόντων δεν πρέπει η άρνηση παραλαβής να έχει ως συνέπεια την απώλεια για τον αιτούντα του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματός του στον νόμιμο δικαστή, πράγμα το οποίο θα συνέβαινε στην περίπτωση που δεν θα διέθετε πλέον μετά την άρνηση παραλαβής τη δυνατότητα να τηρήσει τις όποιες προθεσμίες ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος.

41 — Ότι τόσο ο αιτών όσο και ο αποδέκτης χρήζουν προστασίας καθίσταται σαφές επίσης και από τη ρύθμιση του άρθρου 9 του κανονισμού που αφορά την ημερομηνία επιδόσεως ή κοινοποιήσεως. Βλ. συναφώς De Leval und Lebois, «Betekenen in Europese Unie op grond van de Verordening 1348/2000 van 29 mei 2000»: *Het nieuwe Europese IPR: van verdrag naar verordening*, 2001, σ. 169 (σ. 185), σημεία 6 έως 38.

42 — Αμφισβητείται αν είναι ισότιμοι. Σύμφωνα με μία άποψη, στην περίπτωση των επικουρικών τρόπων επιδόσεως ή κοινοποιήσεως δεν πρόκειται για υποδεέστερου κύρους τρόπους επιδόσεως ή κοινοποιήσεως. Βλ. π.χ. Gsell (παρατίθεται στην υποσημείωση 23), σ. 115 (σ. 117), Mignolet (παρατίθεται στην υποσημείωση 6), σ. 349, De Leval και Lebois, «Signifier en Europe sur la base du règlement 1348/2000: bilan après un an et demi d'application»: *Liberamicorum Pierre Marchal*, σ. 261, σημείο 6, Frigo (παρατίθεται στην υποσημείωση 23), σ. 138 επ., αντίθετη άποψη εκφράζει ωστόσο ο Heß (παρατίθεται στην υποσημείωση 11), σ. 15 (σ. 20), Ekelmans, *Journal des tribunaux No. 6014* (2001), σ. 481.

43 — Σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 1, κάθε κράτος μέλος δύναται «να επιδίδει ή να κοινοποιεί δικαστικές πράξεις απευθείας με το ταχυδρομείο σε κατοίκους άλλους κράτους μέλους».

44 — Βλ. τον πίνακα που παραθέτει ο Malan (παρατίθεται στην υποσημείωση 26), σημείωση 11.

45 — Τρίτη ενημέρωση των ανακοινώσεων των κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού 1348/2000 (ΕΕ 2002, C 13, σ. 2).

46 — Ανάλογες επιφυλάξεις εκφράζει και ο Boularbah, «Le cadre général des règles communautaires en matière de procédure civile: coopération judiciaire, droit judiciaire européen et droit processuel commun»: *Le droit processuel et le droit judiciaire européen — Het Europees gerechtelijk recht en procesrecht*, 2003, σ. 167 (σ. 180)· ως προς το σημείο αυτό έχει υπερκεράσει τον Mignolet (παρατίθεται στην υποσημείωση 6), σ. 351.

78. Όπως συνάγεται από το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', σε συνδυασμό με το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού, περαιτέρω σκοπός του κανονισμού είναι να προστατεύσει επίσης τον αιτούντα από περιττές δαπάνες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται σε ιδιαίτερο βαθμό τα μεταφραστικά έξοδα. Ωστόσο, αν ο αιτών, από φόβο για τις τυχόν αρνητικές συνέπειες που ενδέχεται να έχει η άρνηση παραλαβής όσον αφορά την τήρηση των προθεσμιών, μεριμνά για τη μετάφραση των εγγράφων σε μία από τις αναφερόμενες στο άρθρο 8, παράγραφος 1, γλώσσες, τότε αποκλείεται η οποιαδήποτε απλούστευση –και κατά την έννοια της εξοικονομήσεως δαπανών– βάσει του κανονισμού.

79. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ούτε η γραμματική διατύπωση ούτε οι νομοπαρασκευαστικές εργασίες ούτε η συστηματική διάρθρωση ή το περιεχόμενο και ο σκοπός του κανονισμού επιρρωννύουν την παραδοχή ότι η άσκηση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού πρέπει να έχει ως συνέπεια την απόλυτη ακυρότητα της οικείας επιδόσεως ή κοινοποιήσεως. Συνεπώς, έγγραφο του οποίου η επίδοση ή κοινοποίηση δεν κατέστη δυνατή λόγω της νόμιμης ασκήσεως του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής, βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού, δεν πρέπει να θεωρείται ως ουδέποτε επιδοθέν ή κοινοποιηθέν.

80. Αμφίβολο εξακολουθεί να είναι το ποιες έννομες συνέπειες μπορεί να έχει η πρώτη επίδοση ή κοινοποίηση παρά τη νόμιμη άσκηση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής.

— Οι συνέπειες της πρώτης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως μετά την άσκηση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής

81. Τα αντικρουόμενα συμφέροντα του αιτούντος, αφενός, και του αποδέκτη του εγγράφου, αφετέρου, μπορούν να ληφθούν υπόψη αν θεωρηθεί ότι η άσκηση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής δημιουργεί δικονομικό κώλυμα [47].

82. Το κώλυμα αυτό εμποδίζει, αφενός, την άρνηση παραλαβής που προβάλλει ο αποδέκτης της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως ως μονομερή δήλωση βουλήσεως να στερήσει από την πρώτη επίδοση ή κοινοποίηση την πλήρη νομική ισχύ της και, ως εκ τούτου, να στερηθεί ο αιτών της απαιτούμενης νομικής προστασίας. Ειδικότερα, τυχόν δικονομικές προθεσμίες που πρέπει να τηρηθούν παύουν να τρέχουν μέχρις ότου διαπιστωθεί δικαστικώς ότι η άρνηση παραλαβής ήταν νόμιμη.

83. Αφετέρου, ωστόσο, μέσω της αρνήσεως παραλαβής και της άμεσης ενημερώσεως περί αυτής βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού διασφαλίζεται στον αποδέκτη του εγγράφου το δικαίωμα δικαστικής ακροάσεως [48]. Η διακωλυτική ενέργεια που αναπτύσσει η άρνηση παραλαβής εξυπηρε-

47 — Βλ. προς την κατεύθυνση αυτή επίσης De Leval και Lebois (παρατίθενται στην υποσημείωση 41), σημεία 6 έως 38.

48 — Το Δικαστήριο διευκρίνισε με την απόφαση Lancray (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 33), παραπέμποντας στην απόφαση Debaecker (απόφαση της 11 Ιουνίου 1985, 49/84, Συλλογή 1985, σ. 1779), ότι σκοπός της Συμβάσεως των Βρυξελλών, σύμφωνα μεν με το προοίμιο της, είναι η απλοποίηση των διατυπώσεων για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, εντούτοις ο σκοπός αυτός δεν πρέπει να επιτυγχάνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να θίγεται με οποιονδήποτε τρόπο το δικαίωμα δικαστικής ακροάσεως.

τεί ως προ το σημείο αυτό την προστασία του αποδέκτη της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως, δεδομένου ότι η πρώτη επίδοση ή κοινοποίηση δεν μπορεί να αναπτύξει έναντι αυτού πλήρη νομική ενέργεια.

84. Η διακωλυτική αυτή ενέργεια δεν θίγει την εξουσία του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της διαδικασίας, στο πλαίσιο της οποίας διαβιβάστηκε το έγγραφο, να αποφανθεί αν η προβληθείσα άρνηση παραλαβής είναι νόμιμη [49].

85. Η παραδοχή σχετικά με την ύπαρξη διακωλυτικής ενέργειας στηρίζεται περαιτέρω στο άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού, το οποίο προβλέπει την αναστολή της διαδικασίας σε περίπτωση ερημοδικίας του εναγομένου, ήτοι ένα δικονομικό κώλυμα που εμποδίζει την πρόοδο της διαδικασίας. Ωστόσο, αν ο εναγόμενος επιστρέψει το έγγραφο επικαλούμενος τη γλωσσική ρύθμιση του κανονισμού, τότε πρέπει να ισχύει ακριβώς αυτό.

86. Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το κώλυμα που τίθεται λόγω της αρνήσεως παραλαβής αίρεται υπέρ του αποδέκτη του εγγράφου μόνον με την ολοκληρωμένη επίδοση ή κοινοποίηση, ενώ το κώλυμα αίρεται υπέρ του αιτούντος διαδίκου από της δικαστικής διαπιστώσεως ότι η επιστροφή ήταν νόμιμη.

49 — Βλ. συναφώς την επεξηγηματική έκθεση επί της ευρωπαϊκής συμβάσεως περί επιδόσεων (προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 21), υπό το άρθρο 8: «εάν προκύψει διαφορά σε σχέση με την κατανόηση μιας γλώσσας από τον αποδέκτη του εγγράφου, θα επιληφθεί σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες, για παράδειγμα εγείροντας το ζήτημα του κατά πόσον η διαβίβαση και η επίδοση ή η κοινοποίηση έγινε κανονικά ενώπιον του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της διαδικασίας, στα πλαίσια της οποίας διαβιβάστηκε το έγγραφο.»

3. Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος σχετικά με τις προϋποθέσεις της εκ των υστέρων διαβιβάσεως της μεταφράσεως του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου

87. Μένει να δοθεί απάντηση στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα που αφορά τις προϋποθέσεις της εκ των υστέρων διαβιβάσεως της μεταφράσεως του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου.

88. Συναφώς, πρέπει να διευκρινιστεί, μεταξύ άλλων, ποιες είναι οι έννομες συνέπειες που παράγει το οικείο έγγραφο –και κυρίως σε ποιο χρονικό σημείο–, στην περίπτωση κατά την οποία, κατ' αρχάς, προβλήθηκε νομίμως άρνηση παραλαβής του εγγράφου και η πράξη επιδόσεως ή κοινοποιήσεως έπρεπε να επαναληφθεί –με την επισύναψη μεταφράσεως.

α) Επιχειρήματα των μετεχόντων στη διαδικασία

89. Όσον αφορά τις προϋποθέσεις της τυχόν θεραπείας, οι μετέχοντες στη γραπτή διαδικασία εστιάζουν το ενδιαφέρον τους σε διαφορετικά σημεία.

90. Η πλειονότητα των μετεχόντων στη διαδικασία τονίζει την ιδιαίτερη σημασία του εθνικού δικαίου, ιδίως του δικαίου του κράτους μέλους διαβιβάσεως, όσον αφορά τις προϋποθέσεις τυχόν θεραπείας λόγω της μη εναρμονίσεως του δικονομικού δικαίου. Μόνον η *Πορτογαλική Κυβέρνηση* προτείνει

να καθορίζονται και οι προϋποθέσεις της εκ των υστέρων διαβιβάσεως της μεταφράσεως αποκλειστικά βάσει του κανονισμού.

91. Ο *G. Leffler* προτείνει η προθεσμία για τη «διόρθωση» της αιτήσεως επιδόσεως ή κοινοποιήσεως να καθορίζεται βάσει του εθνικού δικαίου, ενώ ο τρόπος επιδόσεως ή κοινοποιήσεως να καθορίζεται βάσει του κανονισμού και του εθνικού νόμου μεταφοράς του στην εσωτερική έννομη τάξη.

92. Η *Γερμανική Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση* παρατηρεί –ούσα συνεπής ως προς το σημείο αυτό με τις εκτεθείσες επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος νομικές απόψεις της– ότι στο δικαστήριο του κράτους μέλους διαβιβάσεως απόκειται να εξετάσει αν η άρνηση παραλαβής ήταν νόμιμη ή όχι. Οι εντεύθεν έννομες συνέπειες καθορίζονται επίσης βάσει της lex fori περιλαμβανομένων των προϋποθέσεων για την επιτρεπόμενη βάσει του δικαίου αυτού εκ των υστέρων διαβίβαση της μεταφράσεως.

93. Η *Γαλλική Κυβέρνηση* προτείνει διαφορετική απάντηση στο τρίτο ερώτημα, υποστηρίζοντας ότι η εκ των υστέρων διαβίβαση της μεταφράσεως πρέπει να γίνεται σύμφωνα με την προβλεπόμενη στον κανονισμό διαδικασία, ωστόσο το δικαστήριο του κράτους μέλους διαβιβάσεως υποχρεούται κατά τα λοιπά να εφαρμόσει το εθνικό δικονομικό δίκαιό του.

94. Η *Επιτροπή* υποστηρίζει ότι οι έννομες συνέπειες που απορρέουν από την άσκηση του δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής που προβλέπει το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού δεν μπορούν ως προς το σημείο αυτό να καθοριστούν κατά τρόπο απολύτως αυτοτελή δεδομένου ότι, αφενός, το δικαστήριο του κράτους μέλους διαβιβάσεως υποχρεούται να αποφανθεί επί της νόμιμης ασκήσεως του δικαιώματος αυτού, αφετέρου, ωστόσο οι προϋποθέσεις για την τυχόν διόρθωση των παραλείψεων πρέπει να είναι αυτές που προβλέπει το κράτος μέλος διαβιβάσεως, ενώ ορισμένες επιμέρους διατάξεις του κανονισμού –π.χ. αυτές που αφορούν τον υπολογισμό των προθεσμιών σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού– πρέπει να εφαρμόζονται αναλογικά.

i) Η σημασία των κανόνων του εθνικού δικαίου

95. Δεν αμφισβητείται ότι ο σκοπός που επιδίωξε ο κοινοτικός νομοθέτης με την έκδοση του κανονισμού δεν ήταν η εκτεταμένη εναρμόνιση του δικονομικού δικαίου των κρατών μελών. Υπό το πρίσμα αυτό, είναι κατ' αρχήν σύμφωνο με το πνεύμα του κανονισμού να θεωρηθεί ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους διαβιβάσεως πρέπει να δικαιοδοτεί κατ' αρχήν σύμφωνα με το δικό του δικονομικό δίκαιο (lex fori).

96. Υπέρ της απόψεως αυτής συνηγορούν, μεταξύ άλλων, το άρθρο 9 του κανονισμού, το οποίο παραπέμπει σε σχέση με την ημερομηνία της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως εν μέρει στο δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής (παράγραφος 1), εν μέρει όμως και στο δίκαιο του κράτους μέλους διαβιβάσεως (άρθρο 9, παράγραφος 2, που αφορά

την τήρηση των δικονομικών προθεσμιών από τον αιτούντα), καθώς και το άρθρο 19 που αφορά την ερημοδικία του εναγομένου. Σύμφωνα με το άρθρο 19, το οικείο δικαστήριο του κράτους μέλους παραλαβής υποχρεούται στην περίπτωση αυτή να ερευνήσει αν το έγγραφο επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις που προβλέπει το δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής. Πρέπει επίσης να μνημονευθεί το άρθρο 7, παράγραφος 1, το οποίο ρητώς παραπέμπει, όσον αφορά την επίδοση ή την κοινοποίηση, στο δίκαιο των κρατών μελών.

97. Ωστόσο, στον βαθμό που κάποιο νομικό ζήτημα σε σχέση με την εκ των υστέρων διαβίβαση της μεταφράσεως του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του κανονισμού, δεν υπάρχει λόγος να μην εφαρμοστεί. Επομένως, φρονώ ότι είναι πειστική η άποψη της Γαλλικής Κυβερνήσεως ότι η εν λόγω διαβίβαση πρέπει να γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζει ο κανονισμός.

ii) Προϋποθέσεις που διέπουν τη δεύτερη πράξη επιδόσεως ή κοινοποιήσεως

98. Το περαιτέρω αυτό ζήτημα απορρέει από το τρίτο ερώτημα το οποίο αφορά κατ' ουσίαν τις προϋποθέσεις –από χρονικής και πρακτικής απόψεως– της εκ των υστέρων διαβιβάσεως του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου μαζί με τη μετάφρασή του σε μία από τις γλώσσες που αναφέρει το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού.

99. Συναφώς, ο κανονισμός δεν περιέχει κάποιες απευθείας εφαρμοστέες διατάξεις. Πλην του τύπου του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου, δεν υπάρχει ρητή ρύθμιση σχετικά με τις προϋποθέσεις για την εκ νέου επίδοση ή κοινοποίηση ούτε σχετικά με τις τυχόν προθεσμίες εντός των οποίων μπορεί να επιδοθεί ή να κοινοποιηθεί εκ νέου το έγγραφο.

100. Εφόσον αναγνωρίζεται, στο πλαίσιο αυτοτελούς ερμηνείας του κανονισμού, ότι η άρνηση του αποδέκτη του εγγράφου να το παραλάβει αποτελεί δικονομικό κώλυμα, μπορεί να εφαρμοστεί αναλογικά το άρθρο 9 σε σχέση με τον υπολογισμό των προθεσμιών, το οποίο αποτελεί απλώς κανόνα άρσεως συγκρούσεων και, ως εκ τούτου, παραπέμπει στο εθνικό δίκαιο.

101. Καθ' ο μέτρο το άρθρο 7, παράγραφος 1, παραπέμπει σε σχέση με τον τύπο της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως στο δίκαιο των κρατών μελών, ήτοι πρωτίστως στο δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής, δεν μπορεί να ισχύσει κάτι διαφορετικό για την εκ νέου επίδοση ή κοινοποίηση εγγράφου μαζί με τη μετάφρασή του, δεδομένου ότι από την ανωτέρω ρύθμιση καθίσταται σαφές ότι ο τύπος της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως δεν εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του κανονισμού. Η λύση αυτή επιβάλλεται και από την σκοπούμενη με τον κανονισμό προστασία του αποδέκτη καθώς και για λόγους που άπτονται της ασφάλειας δικαίου: δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι ο αποδέκτης του εγγράφου –ανεξαρτήτως του αναγνωριζομένου σ' αυτόν δικαιώματος αρνήσεως παραλαβής και της τυχόν ασκήσεως του δικαιώματος αυτού– είναι σε θέση από την πρώτη ήδη προσπάθεια επιδόσεως ή κοινοποιήσεως να προετοιμάσει αποτελεσματικά την άμυνά του [50]· ωστόσο, τούτο δεν δικαιο-

50 — Π.χ. στην περίπτωση που λόγω ορισμένων ιδιαιτέρων περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως είναι πράγματι σε θέση να κατανοήσει το περιεχόμενο του επιδοτέου ή κοινοποιητέου εγγράφου.

λογεί την κατάργηση του –στηριζόμενου σε μια τυποποιημένη θεώρηση των πραγμάτων– μηχανισμού που προβλέπει ο κανονισμός για την προστασία του αποδέκτη.

102. Επιπλέον απαιτείται επίσης να μπορεί ο αποδέκτης να απευθύνεται σε περίπτωση νέας ελαττωματικής επιδόσεως ή κοινοποιήσεως στις προβλεπόμενες στο πλαίσιο της διαδικασίας υπηρεσίες. Αυτή η έννομη προστασία θα μπορούσε να διακυβευθεί, μεταξύ άλλων, σε περίπτωση άλλης επιδόσεως ή κοινοποιήσεως η οποία δεν υπόκειται, σε περίπτωση επιστροφής, στην υποχρέωση ενημερώσεως σχετικά με την ύπαρξη πιθανών ένδικων βοηθημάτων. Σκοπός είναι η ενιαία έννομη προστασία η οποία μπορεί να επιτευχθεί μόνο στην περίπτωση που υπάρχει ομοιόμορφος τύπος επιδόσεως ή κοινοποιήσεως.

V — Πρόταση

103. Βάσει των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στα προδικαστικά ερωτήματα:

1) Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1348/2000 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η άρνηση παραλαβής εγγράφου με την αιτιολογία ότι δεν τηρήθηκε η γλωσσική ρύθμιση της διατάξεως αυτής δεν σημαίνει ότι η επίδοση ή η κοινοποίηση πρέπει να θεωρείται άκυρη στο σύνολό της. Αντιθέτως, υπάρχει δικονομικό κώλυμα, το οποίο διαρκεί, έναντι του αιτούντος, μέχρις ότου διευκρινιστεί αν η άρνηση είναι νόμιμη, έναντι δε του αποδέκτη μέχρις ότου γίνει νομοτύπως η επίδοση ή η κοινοποίηση του εγγράφου.

2) Η επανάληψη του εγγράφου επιδόσεως ή κοινοποιήσεως μετά την πραγματοποίηση των τυχόν απαιτούμενων μεταφράσεων διέπεται στον ίδιο βαθμό από τον κανονισμό 1348/2000, όπως ακριβώς και η λόγω της αρνήσεως παραλαβής μη πραγματοποιηθείσα πρώτη επίδοση ή κοινοποίηση.